

Inkulturáció

Folyóiratunk szerkesztésének kezdettől fogva egyik alapelve, hogy nem erőltetjük az úgynevezett tematikus számokat, vagyis nem szabunk meg jó előre olyan témákat, amelyek köré rendeznénk a lap szinte összes fontosabb tanulmányát. Sok laptársunk —sikeresen, vagy kevésbé— a jelzett megoldást választja, mi azonban úgy véljük, más úton kell járunk. A túl szoros szerkesztésnek ugyanis sok egyéb mellett az a következménye, hogy egy-egy szerző szinte óhatatlanul bekövetkező késedelme miatt az egész lapszámra várni kell, s ami ennél sokkal fontosabb: már elkészült, vagy a szerzőkben „megérett”, a nyilvánosság elé kívánczó tanulmányok hosszú ideig porosodnak, aktualitásukat veszítik, vagy meg sem születnek, csupán mert nem illeszke- nek bele a kitalált tematikai sorozatba.

Attól azonban soha nem zárkóztunk el, valamiféle „színesség” erőltetésével, hogy ha rokon tárgykörben született kéziratok érkeztek, azokat egyazon számban jelentessük meg, sőt, egy-egy cikk sokszor ötletet adott arra is, hogy valakit fölkérjünk a téma más oldalról való megvilágítására, illetve, hogy a külföldi szakirodalomból ilyen témájú írást fordítsunk magyarra. Kongresszuszusaink anyagából is önként adódtak majdnem tematikus számok.

Így adódott, hogy most két írásban is igen hangsúlyosan megjelenik az inkulturáció kérdésköre: a belga bíboros írásában mint inkább elméleti probléma, az indiai kereszténységről szóló beszámolóban mint a kulturális beilleszkedésnek egy, véleményünk szerint hibátlanul megvalósult esete. Az inkulturáció ugyanis általában így vetődik fel: akár a nem-keresztény ázsiai, afrikai népek, akár a szekularizált euro-amerikai világ szellemi kultúrájának (ill. antikultúrájának) milyen elemeit lehet és szabad beemelni a kereszténységbe —sőt a két világ lassan alig elválasztható: Nyugat-Európa vagy Amerika nagyvárosaiban százezerszámra élnek ázsiai vagy afrikai eredetű, hagyományaikhoz, szokásaikhoz, vallásukhoz ragaszkodó tömegek, ugyanakkor a nem-keresztény kontinensek nagyvárosaiban is a nyugati típusú szekularizáció számos elemével találkozunk—, tehát milyen műveltségi elemeket lehet és szabad beemelni a kereszténységbe, mindenekelőtt a külsőségnek tekintett liturgiába, hogy az —úgymond— ne idegen testként jelenjék meg az adott kultúrában, hanem valóban benne éljen. Bizony, a felelőtlen, legfeljebb jóindulatú tudatlanságban született ötletekre csattanós válasz a sok száz éve, sőt itt-ott majdnem kétezer éve nem-keresztény környezetben élő krisztushívők megtartott hite és a környezet által való elfogadottsága.

Nem érint minket ez a probléma? Anélkül, hogy a szót használták volna, jó ideje nálunk is „sikerrel” folytatódik a sajátos, kifordított értelmű inkulturáció: a kereszténység hasonítása az újpogány környezethez. E lapszám nagyléptékű átgondolással s gyakorlati lépések felmutatásával más irányt kíván mutatni: a hozzáidomulás helyett a magához hasonítás útját. Akinek van szeme, lássa!